

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 18 mart 2025
Sayı : 1113

10/2544

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Seçilmiş belediye başkanlarının iradelerinin gasp edilmesi, masumiyet karinesinin ihlali ve kayyum atamalarının demokrasiye verdiği zararın tespiti amacıyla Anayasa'nın 98. maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederiz.

Turan Taşkın ÖZER
İstanbul Milletvekili

Nurhayat Albaca Kayaşlı
Bursa MV

Semra Dinger
Ankara MV

Burhanettin Bulut
Adana MV

Metin İLHAN
Kırşehir MV

Tahsin BEGA
Yalova MV

Ali Özdemir
K. Manas MV

Vel: Aqbaaba
Malatya MV.

Ali KARADA
Uşak MV.

Aghar KARUT
Adana MV

Jak. Nur SÜHLÜ
ESKİŞEHİR MV.

Ecrim Karabekir

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
1928
GRUP BAŞKANLIĞI

Gerekçe,

31 Mart 2024'te yapılan yerel seçimlerde Türkiye genelinde Cumhuriyet Halk Partisi yüzde 37.8, AKP yüzde 35.5, Yeniden Refah Partisi yüzde 6.2, DEM Partisi 5.7, MHP yüzde 5, İYİ Parti ise yüzde 3.8 oy almıştır.

Seçimlerin ardından Haziran ayı itibariyle muhalefet partilerinin kazandığı belediyelerin belediye başkanları görevden alınmış ve kayyım atanmıştır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu, Türkiye'deki belediyelerin görev, yetki ve sorumluluk alanlarını düzenlemektedir. Belediye Kanunun 45. maddesi ise belediye başkanlığı makamının boşalması durumunda yeni belediye başkanının belediye meclisi tarafından seçilmesini öngörmektedir. Bu madde, yerel yönetimlerin halkın iradesiyle şekillendiği ve belediyelerdeki yönetim değişikliğinin yine halkın seçmiş olduğu temsilciler aracılığıyla yapılması ilkesine dayanmaktadır. Ancak 2016 yılında OHAL kapsamında yapılan düzenleme ile, bu maddeye eklenen bir fıkra aracılığıyla İçişleri Bakanı'na belediye başkanını görevlendirme, bir diğer ifade ile atama yetkisi tanınmıştır. Bu düzenleme ile merkezi idarenin yerel yönetimler üzerindeki müdahale alanı genişlemiş, belediye meclisinin yeni başkan seçme yetkisi sınırlandırılmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda yapılan bu değişiklik, merkezi idare ile mahalli idare kavramları arasındaki ayrım belirsizleşmiştir.

Türkiye'de yerel yönetimlerin işleyişi ve belediye yönetimlerinin seçilmiş başkanlar tarafından sürdürülmesi, demokrasinin yereldeki yansıması olarak büyük bir önem taşır. Yerel yönetimlerin belirlenme şekli demokratik hukuk devletinin en temel unsurlarından biridir. Bu, yerel yönetimlerin kamu yararı doğrultusunda, kendi hizmet alanlarındaki ihtiyaçları gidermek için kendi organları ile karar alabilmesi ve uygulayabilmesidir.

Belediye meclisi, yerel seçimle belirlenen ve halkın iradesini temsil eden bir yapıdır. Bu nedenle, belediye başkanının görevinin sona ermesi durumunda yeni başkanın belediye meclisi tarafından seçilmesi hukuk devletinin ve demokrasi anlayışının bir gereğidir. Ancak kayyum atamaları, yerel yönetimlerin merkezi idarenin adeta bir uzantısı haline gelmesine yol açmakta ve halkın iradesini yansıtan belediye meclisinin yetkilerini apaçık bir şekilde ortadan kaldırmaktadır.

2016'da ilan edilen ve 2018'de kaldırılan OHAL dönemine ait uygulamaların halen günümüzde devam ettirilmesi hukukla ve kamu vicdanı ile bağdaşmamaktadır.

Anayasamızın 127. maddesi mahalli idareleri tanımlarken aynı zamanda mahalli idarelerin özerkliğini ve demokratik meşruiyetini de güvence altına almaktadır. Ancak belediyelere uygulanan kayyum atamaları, merkezi idarenin yerel yönetimlerin işleyişine doğrudan müdahale etmesine imkan tanıyarak bu anayasal ilkenin zayıflamasına neden olmaktadır. Bugüne kadar Kayyumlar tarafından yönetilen belediyelerde görülmüştür ki; kayyumlar yerel halkın çıkarlarını ve taleplerini ön planda tutmak yerine hükümetin istek ve çıkarları doğrultusunda görev yapmaktadır.

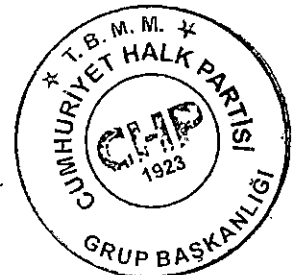
Belediyelerle ilgili süreçte hukuksuz diğer bir durum da yapılan operasyonların şeffaflıkla değil, şafak operasyonlarıyla belediye başkanları ve belediye çalışanlarına masumiyetle

zedeleyen süreç işletilmektedir. İtibar suikasti olarak adlandırılabilcek bu operasyonları halkın iradesini gasp etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Her birey suçlu olduğu ispatlanmadıkça masum kabul edilir. Bu ilke, tüm vatandaşlar için geçerlidir ve her tür suçlamadan önce şüphelinin suçlu olduğuna dair somut bir kanıt bulunması gerekir.

Seçilmiş belediye başkanlarının iradelerinin gasp edilmesi, masumiyet karinesinin ihlali ve kayyum atamalarının demokrasiyi zedelemesi, yalnızca hukuki ve siyasi bir mesele değil, aynı zamanda toplumsal barışı ve halkın demokrasiye olan inancını tehdit eden büyük bir sorundur. Seçilmiş belediye başkanlarının iradelerinin gasp edilmesi, masumiyet karinesinin ihlali ve kayyum atamalarının demokrasiye verdiği zararın tespiti amacıyla Meclis Araştırması açılmasını gerektirmektedir.

1113 Sayılı meclis Dnes

[illegible]